

Raadsvoorstel

Onderwerp Herijking kader Stedelijk Investeringsfonds (SIF)

Telnr. 14 050 Bijlagen 0

Registrierungsnummer 155905-2025

Classificatie ☒ Openbaar ☐ Geheim ☐ Vertrouwelijk (bij gebruik van
persoonsgegevens)

Portefeuillehouder Van Niejenhuis

Langetermijn agenda (LTA) Raad LTA ja: ☒ Maand 10 Jaar 2025
LTA nee: ☐ Niet op LTA

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

- I. het kader voor de herijking van het Stedelijk Investeringsfonds (SIF) vast te stellen;
- II. dit kader in te laten gaan vanaf boekjaar 2025 waarmee het kader uit raadsbesluit van 28 maart 2018 en de herijking van het SIF uit het raadsbesluit van 11 november 2020 vervallen.

Samenvatting

In de gemeentebegroting 2025 heeft het college aangekondigd dat het college het Stedelijk Investeringsfonds (hierna: SIF) terug wil brengen naar de oorspronkelijke uitgangspunten en dat een separaat raadsvoorstel over de uitwerking van deze herijking volgt. Dit raadsvoorstel ligt nu voor.

Dit heeft technische consequenties voor de huidige opzet van het SIF. In dit raadsvoorstel worden kaders voorgesteld voor de onderdelen die binnen het SIF blijven en de onderdelen van het huidige SIF die overgaan naar een ander regime. Deze laatste middelen betreffen een aantal specifieke projectbudgetten, de ontwikkelbudgetten grondzaken en de programmabudgetten/intensiveringsmiddelen.

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

In de gemeentebegroting 2017 is besloten tot de vorming van een Stedelijk Investerings Fonds (hierna: SIF). Dit fonds is noodzakelijk voor de financiering van fysieke investeringen in stedelijke vernieuwings- en/of ontwikkelingsprojecten, die bijdragen aan de groei van de stad en de uitvoering van de omgevingsvisie. In 2018 is daartoe een kader vastgesteld met nadere afspraken rondom het SIF.

Inmiddels zijn we zeven jaar verder. Het SIF heeft zijn waarde sinds de oprichting nadrukkelijk bewezen. Er zijn veel projecten gerealiseerd dan wel een stap verder gebracht waarbij het SIF een flexibel en wendbaar instrument is gebleken. Bij de herijking van het SIF-kader die bij vaststelling van de begroting 2021 heeft plaatsgevonden zijn de intensiveringsmiddelen van de meerjarenprogramma's, de plankostenmiddelen en de reserve SIF toegevoegd aan het kader. Ondertussen is de beschikbare ruimte in de gemeentebegroting steeds meer onder druk komen te staan. Zo staan de financiën van gemeenten onder zware druk door de korting van het Rijk op het gemeentefonds (het ravijn). Tegelijkertijd komen er grote investeringsopgaven op de gemeente af die zijn opgenomen in de Strategische Investerings Agenda (SIA).

In de gemeentebegroting 2025 hebben wij aangekondigd dat wij het SIF terug willen brengen naar de oorspronkelijke uitgangspunten en dat een separaat raadsvoorstel over de uitwerking van deze herijking volgt. De kaders voor deze herijking liggen nu ter besluitvorming voor.

Kader

Het oorspronkelijk kader voor het SIF is vastgesteld op 28 maart 2018, als vervolg op besluitvorming in de gemeentebegroting 2017. Bij het vaststellen van de gemeentebegroting 2021 op 11 november 2020 heeft een herijking plaatsgevonden.

Argumenten en afwegingen

1. Oorspronkelijk kader en doelstellingen

Het kader SIF is in 2018 vastgesteld door uw raad. Met het SIF beschikt uw raad over een instrument om fysieke investeringen in gebiedsontwikkelingen structureel te kunnen borgen, af te stemmen en indien nodig jaarlijks bij te stellen. Dat is noodzakelijk, want verschillende ontwikkelingen hebben niet alleen onze investeringsopgave voor de komende jaren sterk vergroot, maar ook de behoefte van inzet van eigen gemeentelijke middelen daarbij.

Aanleiding voor het SIF

- Alle prognoses geven aan dat de gemeente ook de komende jaren fors zal blijven groeien. Om deze groei op te kunnen vangen hebben we een woningbouwopgave van ca. 20.000 woningen in de periode 2018-2030. Die groei is alleen te realiseren als we randvoorwaardelijk investeren. Niet alleen in de stadsuitleg (Meerstad, Reitdiep, de Nieuwe Held) en transformaties binnen bestaand stedelijk gebied: Suikerzijde, Stadshavens, Stationsgebied, Oosterhamrikzone), maar ook in samenhang met de bereikbaarheidsopgave (Oosterhamrikzone, Emmaviaduct en Westelijke Ringweg/MIRT Westflank), werklocaties, leefbaarheid en energietransitie. Wijkvernieuwing en vernieuwing van de Binnenstad blijven hard nodig om de stad leefbaar en aantrekkelijk te houden voor de huidige en toekomstige bewoners. De omgevingsvisie Levende Ruimte: het vervolg op The Next City vormt het kader voor deze investeringen.
- Voorheen brachten we veel van deze investeringen volledig onder in grondexploitaties. Maar sinds 2016 mogen bovenwijkse investeringen die op grond van causaliteit, profijt en proportionaliteit niet toerekenbaar zijn aan grondexploitaties daar ook niet uit worden betaald. De kapitaallasten van de niet toerekenbare investeringen vragen structurele dekking ten laste van de algemene middelen. Dit betekent minder lasten voor de grondexploitaties, en daarmee meer ruimte om eventuele bijstellingen op te vangen zonder een beroep te doen op de algemene middelen. Dit vraagt dan wel ruimte voor structurele dekking van niet-toerekenbare investeringen in de gemeentebegroting.

- Terwijl er op grond van deze twee overwegingen een noodzaak is om zelf meer te investeren dan voorheen, is tegelijkertijd het aantal externe dekkingsbronnen sterk verminderd, terwijl rijksbijdragen alleen nog incidenteel beschikbaar gesteld worden, gericht op de korte termijn en afhankelijk zijn gesteld van subsidierondes.

Oorspronkelijk doel (kader 2018)

Het SIF is bestemd voor fysieke investeringen in gebiedsontwikkelingsprojecten, die altijd meer of minder integraal van karakter zijn. Inclusief de daarbij horende bovenwijkse voorzieningen die op grond van causaliteit, profijt en/of proportionaliteit niet toerekenbaar zijn aan de betreffende grondexploitatie.

De volgende projecten werden in 2018 als SIF project beschouwd:

1. Binnenstad
2. Stationsgebied
3. Eemskanaalzone (nu: Stadshavens)
4. Suikeruniegebied (nu: Suikerzijde)
5. Oosterhamrikzone
6. Westelijke Ringwegzone (nu: onderdeel van MIRT-Westflank)
7. Wijkvernieuwing

In het kader 2018 was het uitgangspunt om de financiering van projecten en programma's transparant en gescheiden te houden: sectoraal wat kan en integraal wat moet. De investeringsmiddelen van de meerjarenprogramma's maakten oorspronkelijk dus geen onderdeel uit van het SIF.

Herijking (2021)

Bij de herijking in 2021 zijn daar de investeringsmiddelen van de meerjarenprogramma's, de plankostenmiddelen en de reserve SIF aan het kader toegevoegd.

2. Voorstel nieuw kader SIF

Het oorspronkelijke doel van het SIF is de financiering van fysieke investeringen in gebiedsontwikkelingen, die bijdragen aan de stedelijke ontwikkelingsopgave. Wij stellen daarom voor om de volgende budgetten te handhaven in het SIF en voor de overige huidige SIF-budgetten te beschrijven wat de gevolgen zijn van het vertrek uit het SIF.

Projecten die in het SIF blijven:

Titel (bedragen * 1 euro)	I/S	deelprogramma	2024	2025	2026	2027	2028
Uitvoeringsprogramma mobiliteitsvisie	S	1.2	1.000.000	1.250.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000
Ringsparen	S	1.2	454.000	454.000	454.000	454.000	454.000
Wijkvernieuwing	S	4.2	6.150.000	6.150.000	6.150.000	6.150.000	6.150.000
Wijkvernieuwing	I	4.2	1.500.000	1.000.000	1.000.000	0	0
Binnenstadsprogramma	S	1.2	1.700.000	1.880.000	2.060.000	2.240.000	2.240.000
SIF plankosten	S	1.3	1.475.000	1.475.000	1.475.000	1.475.000	1.475.000
Bovenwijkse infrastructuur	S	1.1	1.000.000	1.500.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
Meer betaalbare woningen	S	1.3	600.000	900.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000
Stadshavens	S	1.3	1.729.000	1.929.000	2.129.000	2.329.000	2.529.000
Suikerzijde	S	1.1	2.920.000	3.380.000	3.840.000	4.300.000	4.760.000
Oosterhamrikzone	S	1.2	250.000	250.000	250.000	250.000	250.000
Martiniplaza	S	3.5	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000
Stationsgebied investeringen	S	1.2	470.000	988.000	988.000	988.000	988.000
Nieuw Muziekcentrum*	S	3.5	500.000	500.000	500.000	2.500.000	4.500.000
Gebiedsontwikkeling Karding	S	3.4	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000
Gebiedsontwikkeling Karding	I	3.4	1.000.000	1.000.000	500.000	0	0
totaal SIF			21.748.000	23.656.000	25.046.000	26.386.000	29.046.000

* Nieuw Muziekcentrum betreft de nieuwe popzaal stationsgebied en renovatie huidige Oosterpoort.

Voor de Suikerzijde en de Stadshavens heeft uw raad aanvullend op het kader SIF besluiten genomen over het sparen van incidentele en structurele vrijvallende middelen ten behoeve van beide gebiedsontwikkelingen het project. Zie 375113-2022 voor Suikerzijde en 10922-2022 voor Stadshavens/Eemskanaalzone. Voor overige onderdelen geldt dat deze binnen het SIF (en daarmee in belangrijke mate de SIA) worden geherprioriteerd, waar voorzienbaar voor de komende jaren via college en raad via het begrotingsproces. Zoals bijvoorbeeld het budget voor bovenwijkse infrastructuur via de afweging is ingezet voor knelpunten in 2024.

Onderdelen van het SIF die overgaan naar een ander regime

De overige nu nog in het SIF opgenomen budgetten gaan over naar een ander regime. Daar waar het zowel structurele als incidentele middelen betreft zijn deze beide zichtbaar gemaakt in onderstaande tabel.

Op basis van de SIF bijlage bij de begroting 2024 zijn dat dan de volgende budgetten:

Titel (bedragen * 1 euro)	I/S	deelprogramma	2024	2025	2026	2027	2028
Intensiveringsmiddelen RE	S	1.1	1.545.000	1.545.000	1.545.000	1.545.000	1.545.000
Intensiveringsmiddelen Mobiliteit	S	1.2	4.030.000	5.330.000	5.130.000	5.130.000	5.130.000
Kansendossier Gerrit Krolbrug	S	1.2	0	0	150.000	150.000	150.000
Intensiveringsmiddelen Wonen	S	1.3	1.775.000	1.775.000	1.775.000	1.775.000	1.775.000
Flexwonen	I	1.3	4.500.000	0	0	0	0
Intensiveringsmiddelen GGE	S	1.3	2.275.000	2.275.000	2.275.000	2.275.000	2.275.000
Intensiveringsmiddelen GGE	I	1.3	4.000.000	0	0	0	0
Intensiveringsmiddelen Leefkwaliteit	S	2.1	792.000	792.000	792.000	792.000	792.000
Groenplan SIF	S	2.1	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000
Tijdelijke fietsmaatregelen	S	2.1	688.000	688.000	688.000	688.000	688.000
Tijdelijke fietsmaatregelen	I	2.1	400.000	300.000	300.000	0	0
Stallingen centrum	S	1.2	100.000	400.000	400.000	1.400.000	1.400.000
Stallingen centrum	I	1.2	150.000	100.000	100.000	0	0
Operatie ingebruikname Julianaplein	I	1.2	500.000	0	0	0	0
Hortus/biotoop	S	1.1	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000
Hortus/biotoop	I	1.1	600.000	0	0	0	0
GMF - Overname activa	S	1.1	550.000	550.000	550.000	550.000	550.000
GMF - Overname activa	I	1.1	500.000	0	0	0	0
Landschap en ecologie	S	2.1	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Voedsel- en eiwittransitie	I	2.1	450.000	0	0	0	0
Groen herwinnen/ leidraad openbare ruimte	S	2.1	250.000	250.000	250.000	0	0
Groenparticipatie	I	2.1	125.000	125.000	125.000	0	0
GGE circulaire economie	I	1.3	400.000	0	0	0	0
Stadspark/Drafbaan	S	2.1	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000
Stadspark/Drafbaan	I	2.1	500.000	500.000	500.000	0	0
Volkshuisvestingsfonds duurzaamheid	S	1.3	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000
totaal SIF			25.880.000	16.380.000	16.330.000	16.055.000	16.055.000

3. Consequenties

Hierna beschrijven we voor een aantal gegroepeerde budgetten wat de gevolgen zijn voor de keuze om deze niet langer in het SIF onder te brengen.

Projectbudgetten

Het is van belang dat projecten waarover al afspraken gemaakt zijn, verzekerd blijven zijn van toegezegde dekking, ondanks dat deze niet meer in het SIF zitten. Om die reden volgt er een separaat raadsvoorstel waarin wij voorstellen dat incidentele intensiveringen voortaan twee jaren vooruit mogen worden bestemd naar het eerstvolgende begrotingsjaar. Hiermee kunnen we voldoende vooruitkijken en inspelen op ontwikkelingen om afronding van de projecten met de beschikbaar gestelde middelen te realiseren.

Het gaat hierbij om de volgende budgetten:

Titel (bedragen * 1 euro)	I/S	deelprogramma	2024	2025	2026	2027	2028
Tijdelijke fietsmaatregelen	I	2.1	400.000	300.000	300.000	0	0
Stallingen centrum	I	1.2	150.000	100.000	100.000	0	0
Flexwonen	I	1.3	4.500.000	0	0	0	0
Voedsel- en eiwittransitie	I	2.1	450.000	0	0	0	0
Groenparticipatie	I	2.1	125.000	125.000	125.000	0	0
GGE circulaire economie	I	1.3	400.000	0	0	0	0
Operatie ingebruikname Julianaplein	I	1.2	500.000	0	0	0	0
Stadspark/Drafbaan	I	2.1	500.000	500.000	500.000	0	0
Volkshuisvestingsfonds duurzaamheid	S	1.3	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000
totaal ruimtelijke projecten			7.525.000	1.525.000	1.525.000	500.000	500.000

Ontwikkelbudgetten grondzaken

Van een tweetal budgetten is geconcludeerd dat deze zijn te koppelen aan strategisch bezit, vergelijkbaar aan andere bezittingen die bij grondzaken zijn ondergebracht. Het gaat om de volgende budgetten:

Titel (bedragen * 1 euro)	I/S	deelprogramma	2024	2025	2026	2027	2028
Hortus/biotoop	S	1.1	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000
Hortus/biotoop	I	1.1	600.000	0	0	0	0
GMF - Overname activa	S	1.1	550.000	550.000	550.000	550.000	550.000
GMF - Overname activa	I	1.1	500.000	0	0	0	0
totaal ruimtelijke projecten			2.150.000	1.050.000	1.050.000	1.050.000	1.050.000

Deze bezittingen, waarvoor op termijn ontwikkelplannen worden opgesteld, worden opgenomen in de portefeuille grondzaken en worden jaarlijks betrokken bij het opstellen van de paragraaf grondzaken in de begroting en jaarrekening. Resultaten Grondzaken zijn door de raad aangemerkt als Bijzonder Resultaat. Dit betekent dat eventuele overschotten of tekorten worden verrekend met de reserve grondzaken, net als die van andere voor herontwikkeling aangehouden bezittingen.

Programmabudgetten/investeringsmiddelen

De laatste jaren zijn de bestemmingsvoorstellen op vrijvallende structurele middelen beperkt in omvang geweest. Deze middelen zijn deels (vooral bij mobiliteit) bestemd voor dekking van kapitaallasten. Zo lang deze niet optreden worden ze niet ingezet waarvoor ze beschikbaar zijn gesteld, en kunnen daarmee terugvloeien naar de integrale afweging als ze aan het eind van het jaar vrijvallen. Bij uitstel van andere programmaonderdelen is de vraag of vrijval leidt tot verdringing van in opvolgende jaren geplande projecten en maatregelen. Gegeven de omvang van deze middelen kan hierop worden gestuurd.

Het gaat om de volgende budgetten:

Titel (bedragen * 1 euro)	I/S	deelprogramma	2024	2025	2026	2027	2028
Intensiveringsmiddelen RE	S	1.1	1.545.000	1.545.000	1.545.000	1.545.000	1.545.000
Intensiveringsmiddelen Mobiliteit	S	1.2	4.030.000	5.330.000	5.130.000	5.130.000	5.130.000

Kansendossier Gerrit Krolbrug	S	1.2	0	0	150.000	150.000	150.000
Intensiveringsmiddelen Wonen	S	1.3	1.775.000	1.775.000	1.775.000	1.775.000	1.775.000
Intensiveringsmiddelen GGE	S	1.3	2.275.000	2.275.000	2.275.000	2.275.000	2.275.000
Intensiveringsmiddelen GGE	I	1.3	4.000.000	0	0	0	0
Intensiveringsmiddelen Leefkwaliteit	S	2.1	827.000	827.000	827.000	827.000	827.000
Groenplan SIF	S	2.1	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000
Tijdelijke fietsmaatregelen	S	2.1	688.000	688.000	688.000	688.000	688.000
Stallingen centrum	S	1.2	100.000	400.000	400.000	1.400.000	1.400.000
Landschap en ecologie	S	2.1	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Stadspark/Drafbaan	S	2.1	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000
Groen herwinnen/ leidraad openbare ruimte	S	2.1	250.000	250.000	250.000	250.000	250.000
totaal intensiveringen programma's			16.240.000	13.840.000	13.790.000	14.790.000	14.790.000

De taakstelling SIF (2 ton structureel, zie herijking 2021) is inmiddels geschrapt en daarom niet meer opgenomen in dit overzicht.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Niet van toepassing.

Financiële consequenties

De financiële consequenties worden vanaf de jaarrekening 2025 verwerkt in de begroting 2026 via de jaarlijkse resultaatbestemming volgens dit herijkte kader. Met de inwerkingtreding in boekjaar 2025 is het mogelijk om dit jaar nog begrotingswijzigingen te maken, om het na raadsbesluit te verwerken in de gemeentelijke administratie en bij resultaatbestemming rekening 2025 het nieuwe kader te kunnen hanteren.

Overige consequenties

Niet van toepassing

Vervolg

Zie onder financiële consequenties.

Lange Termijn Agenda

Oktober 2025. Voorgesteld wordt dit voorstel samen met het voorstel 'herkijking kader resultaatbepaling en resultaatbestemming' eerst te bespreken in uw Auditcommissie op 17 september 2025.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Roelien Kamminga

secretaris,
Sander Gerritsen

Dit raadsvoorstel is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.